

Izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays
and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIII. Cena lista je \$5.00.

Entered as second-class matter January 25, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 27. novembra (Nov. 27th) 1920.

Subscription \$5.00
Yearly.

Uredniški in upravnički pro-
stor: 2657 So. Lawndale av.

Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

"PROTIRDEČKAR- SKI" TRUST JE ZA- DNJA IZNAJDBA.

USTANOVITEV NOSI POPOLN
BIZNIŠKI ZNAČAJ.

Uredniki manjših angleških listov bodo odslej lahko skozi vse leto na pocitnicah.

Chicago, Ill. — Nekaj brihtnih in podjetnih glav v Chicagu je prišlo do spoznanja, da "protirdečarska" propaganda ni organizirana in da se pojavlja sunčoma. Te glave so rekle, da se izplača organizirati družbo, ki bo vodila sistematičen boj proti "divjim" socialistom, boljševiškim teorijam, sploh proti vsemu, kar se smatra za "radikalno." Tak je program tega novega bizniškega podjetja, s katerim bodo strasili biznišmane, da bodo pridno prispevali k vzdržavanju podjetja, kajti nekateri navrhanci so se prepričali, da pripovede o "groznih rdečkarjih" najbolj vlečejo pri biznišmanih, posebno če se zaporedoma pojavljajo v listih. Takrat padajo petice in desetki, kajti biznišmani so hvaljeni ljudem, ki ljudstvo svare pred "strašno" nevarnostjo, ki prihaja.

Organizacija je poznana pod imenom "Ameriška tiskovna liga" in ima svoj sedež v Chicagu.

Ta organizacija je iznašla sredstvo, saj tako govor njeni propagatorji, da bodo takoj vsi "rdečarji" v deželi navezali svoje cilie in odpotovali v druge kraje in dežele, v katerih še ni organizirana tako strasna liga, ki bo z "rdečkarstvom" kar poteka.

Na kakšen način bo pa ta liga vršila svoje delo?

Ligini uredniški štab bo pisal članke po nasvetu liginega sveta, ki bodo kazali na nevarnost, ki prihaja za deželo. "Zapadna časnikarska unija," ki izdeluje stavek v ploščah, bo te članke ponatisnila in te plošče bodo poslane listom, ki so postali člani lige. Kdor pa ne bo hotel plošč, bo pa prejemal tiskane članke. Uredniki lahko dobe te ligine članke zastonj. Uredniki, ki morajo trdo delati, če hočejo napolniti svoj list, bodo to uslužno razumeli. Največ člankov v časopisu se poča dandas z "rdečarji." Uredniki, ki urejajo angleške liste, bodo lahko zapri uredništva in pozimi bodo lahko hodili na lov, poleti bodo pa lahko lovili ribe in ležali v senci košatih dreves. Tudi lastniki slovenskih listov, ki so odločni nasprotniki "rdečkarjev", si zdaj lahko pomagajo in znižajo svoje stroške. Kot urednike lahko najamejo klosterske kozle, ki bodo delali le za miločino.

Ko je bila ta "protirdečarska" liga ustanovljena, so delavec z napetostjo pričakovali, po kom udarijo prvi članki. In res članki so zagledali beli dan in udarci so padali po "Ameriški delavski federaciji," posebno pa po starem Gompersu, ki je med delavci splošno poznan kot zelo konzervativni delavski voditelj. In zakaj so Gompersi pridružili proti njegovi volji "rdečarjem?" Nekaj je izjavil, da se bo bojeval proti odprtih delavci, ki jo hočejo uvesti podjetniki.

Ti članki pa tudi razvoljajo uganko, katero delavce pričevajo "rdečkarjem." Sodeč po vsebin teh člankov je "rdečkar" vsak delavec, ki se ponizno ne podvrže podjetnikov volji.

Mogoče to odkritje pripomore, da delavec napravijo celotno fronto proti delavskim nasprotnikom in pozabijo na malenkosti medsebojne spore, ki dostikrat ovirajo delo v korist delavecem. Delavski sovražnik je zdržen, in to je nauk tudi za delavce.

Nova belgijska vlada.

Bruselj, Belgija, 26. nov. — Belgijska ima zopet kosilicasto vlado, kateri predseduje De Wiart. Socialist Vandervelde je obdržal juščno ministrstvo.

SENATOR FRANCE PRAVI, DA SE PALMER POSLUŽUJE ME TOD BIVŠEGA RUSKEGA CARJA.

Washington, D. C. — Senator Jos. I. France iz Marylanda je pripravil rezolucijo, ki zahteva senatno preiskavo justičnega departmента. France obtožuje Palmerja v rezoluciji, da se je pri zadnjih gonjih proti komunistom posluževal metod bivšega ruskega carja.

PREDSEDNIK ZAHTEVA POJASNILO GLEDÉ OLJA.

GRE PAČ ZA NARAVNO OLJE V AZILJU.

Anglija in Francija imata poseben dogovor za izkorisitev oljnega polja v Mali Aziji.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je nepričakovano spravil razpravo o olju z Veliko Britanijo in ospredje, ker je zahteval več pojasmila o britiskem mandatu v Mezopotamiji.

Za ta korak se je izvedelo, ko je državni departmet naznani zadnjo noto državnega tajnika Colbyja o izključitvi ameriških interesov od eksploatacije oljnega polja v Mezopotamiji, ki je že zatrana v sanremski pogodbi med Veliko Britanijo in Francijo.

Velika Britanija je obvestila Združene države, da bosta mandata v Palestini in Mezopotamiji potrjena preje po zainteresiranih velešolah, predno bosta predložena svetu lige narodov, ki se pa ne bosta ozirala na Ameriko, ker ni bila v vojni z Turčijo.

Državni tajnik Colby je naslovil na Britanijo noto, v kateri pravi, da so Združene države zainteresirane v tej stavri in da se načrt za mandat izroči Združeniu državam v pregled, predno se predloži svetu lige.

Zdaj ima seveda odgovoriti Anglia. Kaj bo odgovorila? Če odneha, tedaj bo to vprašanje kmalu rešeno. Prav zanesljivo pa nastane preprič, ako bo Anglia ostala trdovratna in ne bo priznala ameriških interesov v Mezopotamiji. Kajti že Britanija ostane trdovratna, bodo ameriški oljni interesi zahtevali, da se izključijo britski oljni interesi iz Amerike. Ta zahteve bo zopet izvadilna odpor britskih oljnih interese, bodo lahko zapri uredništva in pozimi bodo lahko hodili na lov, poleti bodo pa lahko lovili ribe in ležali v senci košatih dreves. Tudi lastniki slovenskih listov, ki so odločni nasprotniki "rdečkarjev", si zdaj lahko pomagajo in znižajo svoje stroške.

Kot urednike lahko najamejo klosterske kozle, ki bodo delali le za miločino.

Na kakšen način bo pa ta liga vršila svoje delo?

Ligini uredniški štab bo pisal članke po nasvetu liginega sveta,

ki bodo kazali na nevarnost, ki prihaja za deželo. "Zapadna časnikarska unija," ki izdeluje stavek v ploščah, bo te članke ponatisnila in te plošče bodo poslane listom, ki so postali člani lige. Kdor pa ne bo hotel plošč, bo pa prejemal tiskane članke. Uredniki lahko dobe te ligine članke zastonj. Uredniki, ki morajo trdo delati, če hočejo napolniti svoj list, bodo to uslužno razumeli. Največ člankov v časopisu se poča dandas z "rdečarji." Uredniki, ki urejajo angleške liste, bodo lahko zapri uredništva in pozimi bodo lahko hodili na lov, poleti bodo pa lahko lovili ribe in ležali v senci košatih dreves. Tudi lastniki slovenskih listov, ki so odločni nasprotniki "rdečkarjev", si zdaj lahko pomagajo in znižajo svoje stroške.

Kot urednike lahko najamejo klosterske kozle, ki bodo delali le za miločino.

Ko je bila ta "protirdečarska"

liga ustanovljena, so delavec z na-

petostjo pričakovali, po kom udarijo prvi članki. In res članki so zagledali beli dan in udarci so padali po "Ameriški delavski fe-

deraciji," posebno pa po starem Gompersu, ki je med delavci splošno poznan kot zelo konzervativni delavski voditelj. In za-

kaj so Gompersi pridružili proti njegovi volji "rdečarjem?" Nekaj je izjavil, da se bo bojeval proti odprtih delavci, ki jo hočejo uvesti podjetniki.

Ti članki pa tudi razvoljajo uganko, katero delavce pričevajo "rdečkarjem." Sodeč po vse-

bini teh člankov je "rdečkar"

vsak delavec, ki se ponizno ne podvrže podjetnikov volji.

Mogoče to odkritje pripomore, da delavec napravijo celotno fronto proti delavskim nasprotnikom in pozabijo na malenkosti medsebojne spore, ki dostikrat ovirajo delo v korist delavecem. Delavski sovražnik je zdržen, in to je nauk tudi za delavce.

Tako zaničljivo je govoril to-

član na volitvah, kot je bil pred volitvami. Se majo potrepljenja, pa

pa pripravljeni jesti z roke svo-

je bosa. Podjetniki zdaj iztis-

ajo petdeset odstotkov več pro-

duškeje, kot preje, in to produ-

čijo iztisnje z nižjo mezo.

Sprejeli bodo radi nižjo mezo, kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo, kdo vodi industrije in pripravlje-

ni so sprejeti naše odredbe.

"Z zadovoljstvom lahko gleda-

mo v zadovoljstvu, kajti ustavili

so nevarno gibanje. Delavce

zdaj spoznavajo, kam sodi."

Tako zaničljivo je govoril to-

član na volitvah, kot je bil pred

volitvami. Se majo potrepljenja, pa

pa pripravljeni jesti z roke svo-

je bosa. Podjetniki zdaj iztis-

ajo petdeset odstotkov več pro-

duškeje, kot preje, in to produ-

čijo iztisnje z nižjo mezo.

Sprejeli bodo radi nižjo mezo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

viši duh. Zdaj jim lahko povemo,

kot je prejemojo zdaj. Izgubili so boje-

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.50 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$8.00 per year.

Chicago 21

Datum v oklepjanju n. pr. (November 1-20) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vam je z tem dnevnim potekom narodnina. Ponovite je pravočasno, da ce vam ne ustavi list.

NAZADNJAŠKI DELAVSKI VODITELJI SO PRAVA COKLJA DELAVSKEMU GIBANJU.

V glavnem stanu "Ameriške delavske federacije" se je šešel narodni odsek za organiziranje železarskih in jeklarskih delavcev. Pri razpravah je M. F. Tighe, predsednik organizacije "Amalgamated Iron, Steel and Steel Workers" zopet spuščal svoje strupene puščice na Fitzpatricka, Fosterja in Jay W. Browna, ki so vodili zadnjost stavko jeklarskih delavcev. Zastopniki drugih organizacij pa niso temu nazadnjaku ostali dolžni odgovora in povedali so mu brez ovinkov v obraz, da je vprav njegovo zadržanje precej pripomoglo, da stavka jeklarskih delavcev ni uspela, ker ni hotel sodelovati. Povedali so mu še več in rekli, da zmaga Garyja v zadnji jeklarski stavki podpihuje druge podjetnike, da so pričeli misliti na to, kako uničijo delavske organizacije.

Tighe spada med tiste delavske voditelje stare šole, ki se ne marajo učiti, ampak menijo, da kar podvzamejo, je vse prav. Imel je dosti časa, da organizira jeklarske in železarske delavce, še preden je bil izvoljen narodni odbor za organiziranje jeklarskih in železarskih delavcev. Storil pa ni ničesar, da se ti delavci organizirajo. Ko je pa narodni odbor prevzel nalogo, da organizira jeklarske delavce, tedaj je pa Tighe lepo počival in gledal, kako Fitzpatrick, Foster in Brown delajo. Bil je podoben vojaku, ki sredi bojne vihre nasloni puško na plot in ravnu dušno gleda, kako njegovi tovarši krvave v nji.

Taki delavski voditelji so prava coklja za delavsko gibanje, ker podirajo, kar drugi ustvarjajo s trudopolnim delom. Vsaka organizacija, ki ima take voditelje, je sama kriva, da nima boljših. Voditelje voli članstvo. Ako je članstvo napredno, kmalu postavi take voditelje pod kap, ali pa njih moč tako oslabi, da ne morejo škodovati delavskemu gibanju.

Garyjeva zmaga je bila le začasna, ker se je tudi delavstvo nekaj naučilo iz zadnje stavke jeklarskih delavcev in ker voditelji a la Tighe zgubivajo vedno bolj svoj vpliv pri delaveh. O tem se bosta menda kmalu prepričala Tighe in Gary.

MRTVI VSTAJAJO.

Najprvo so monarhisti dobili trda tla v Budimpešti, v sedlo so se usedli tudi na Dunaju, čeprav je Avstrija še republika. Monarhistični puč se zdaj pripravlja na Bavarskem. Brzojav je sporočil, da Ludendorf že čaka, kdaj ga pozovejo, da stopi na celo armade, sestavljene iz milice in organizirane po nekem neizprosnem monarhistu dr. Escherichu.

Očividno je, da postoji velika zarota, ki ima namen zopet oživeti nekatere monarhije, kajti če Madžarska, Avstrija in Bavarska zopet dobe kronane vladarje, teda prav zanesljivo postanejo še nekatere majhne nemške državice monarhije, ki se odtrgajo od berlinske vlade. Značilno pa je, da najbolje vspeva monarhistična propaganda v deželah, v katerih je ljudstvo pod vplivom katališke duhovštine. Ali ima Vatikan pri tej stvari svoje prste vmes?

Mogoče! V Vatikanu niso naklonjeni republikam, ker republikanska vladna forma postavlja na glavo nauk, da vladarji postajajo po božji volji.

Ali vodijo niti spletkarjev tudi kam drugam in ne samo v Vatikan? Ali se spletkarji nahajajo tudi v Parizu?

Mogoče! Kajti kralji in kraljčki so pri volji vladati tudi pod patronanco republike, če lahko vladajo. Boljše je biti kralj pod patronanco tuje vlasti kot nič, menijo ljudje, ki stremijo po vladarski kroni. To je zgodovina dokazala že stokrat in bo še pokazala v bodočnosti.

Spodeni kronani vladarji imajo več zaslombe v tujih deželah, kot doma. Če bi ne bilo te zaslombe, bi mrtvi ne silihli iz grobov na dan.

Europejski državniki so precej trde buče. — Se ni dolgo, ko so evropski diplomati govorili, da bi bilo umestno, da se Amerika pridruži blokadi južne Rusije.

Zdi se, da so evropski državniki precej trde buče, ki se neradi kaj nauče. Evropa potrebuje manj blokade pa več dela, manj imperialističnih sanj, pa več prava demokracije, da se izkobaca iz blata, v katerega je zarila.

Pismo predsedniku Wilsonu.

(Iz urada J. R. Z.)

Jugoslovansko Republičansko Združenje je že podalo svojo izjavo glede krivične rešitve jadranskega vprašanja oziroma nesramne izdaje Slovencev od strani vladnih zastopnikov in jano povedalo svojo stališče, ki ga hoče zavzeti in tej zadevi in po katerem uravniti vse svoje bodoče delovanje. Mi smo prepričani, da tudi narod v domovini ne bo kar tako prenesel tege udarec in da se ne bo zadovoljil z meščarskim srbstvom srbške vlade, ki ni imela od slovenskega naroda nobenega pooblastila, iztegrati mu sreč, pljuča in drob in ga vrči pod noge italijanskim imperialistom.

Odkar obstoji Jugoslovansko Republičansko Združenje smo svarili Jugoslovanski narod, posebno pa Slovence tu in v domovini, da naj ne zaupajo Trumbiču in njegovemu odboru, da naj ne gredo na limance samopostavljenjem voditeljem naroda, ki nimajo nobenega odprtrega programa, ampak samo z golimi in lepo donečimi frazami mamijo narod, medtem ko za kulisami mečejo kočko in intrigirajo v skodo naroda, samo da mažejo kolečka, ki jih pripeljejo do visokih vladnih uradov.

Narod smo svarili ves čas pred Trumbičevim politiko. Dolge in hude boje smo vodili proti Krfitki deklaraciji, katero sta skrupsala Paščič in Trumbič. Krfitska deklaracija je konečno padla, ali narod so pa le preslepljeni, da je še naprej verjel v Trumbiča in njegove satelite. Hude boje smo vodili tukaj proti Londonškemu paketu, prizadevali si, da ohranimo simpatije ameriške vlade in ljudstva na svoji strani vključ vsekodnevno, dobro organizirani in od rimske vlade plačani propagandi. Vodili smo depurtacije v Washington, storili vse, kar je bilo mogoče storiti, da se ovrže londonški paket. Predsednik Wilson ni se do danes njezina dne priznal londonskega paketa in prepričani smo, da se je čutil globoko užaljenega, ko je slišal o izdajalskem sporazumu, katerega je podpisala srbska diplomacija.

Nikdo nam ne more zabiti v glavo, da je bila Srbija prisiljena podpisati dotični sporazum, ker je Italija takoreč nastavila nož na prsh češ, podpisala to ali pa udarimo z orožjem. Srbija je ravno tako dobro vedela, kot mi, da prične liga narodov zborovati v Ženevi, da bo ravno na tej konferenci vničen marsikatirski paket in da družba narodov ne bi nikoli privolila, da bi tatarska Italija z orožjem in brutalno silo napadla Srbijo in si osvojila kraje, ki so čisto jugoslovanski.

Da, da, srbska vlada je vedela, da je treba pohititi s pogajanjem z Italijo, ker imela je tehtne vzroke. Velika Srbija, Peščeva tajana pogajanja z rimske vlado, namen regenta Aleksandra, da poroči hčer italijanskega kralja, vodilne za konstituante, vse to je sili srbške mogotec, da se podvaja in prodaja primorske Slovence in Hrvate Italijanom. Tudi velikosrbska politika pozna dobro starovrstniški rek: Divide et impera, pozablja pa, da je ravno tista monarhistična kralja, ki je delila narode in jih vladala, našla svoj Waterloo, in da se nekaj sličnega lahko pripeti tudi srbski.

Slovenci so za srbsko vladno klico preveč inteligentni narod, največja nevarnost jim je grozila ravno od strani Slovencev, zato jim je zdelo primereno, da jih razdeli v štiri dele, toda razni Paščič, Trumbič in Vesnič so delali račun brez krčmarja in sedaj nastane vprašanje: Kaj bo ljudstvo v domovini storilo pri prihodnjih volitvah, kako bodo mogli priti pred ljudstvo kandidati raznih strank, ki so se izjavile v svojih programih za monarhijo — Veliki Srbijo.

V naslednjih vrsticah podamo vsebinsko pismo, poslanega predsedniku Wilsonu:

To Woodrow Wilson. The President of the United States, The White House, Washington, D. C. *** Mr. President: — In view of the recent unfavorable and unjust settlement of the Adriatic question between the Representatives of the Italian and Serbian Governments at Santa Margherita, Italy, at which Conference the Slovene

Nation, as a nation, had no representation and with which settlement this Branch of the Jugoslav Nation was dealt the mortal blow, the undersigned Jugoslav Republican Alliance, representing the several Fraternal, Political and Cultural Societies of America, whose representatives have assembled in Washington on the 9th day of March, 1920, to express to you jointly their gratitude and confidence in the Memoriam then and there respectfully submitted to you regarding the ultimate settlement of the Adriatic question, begs leave to express its profound regret over the unjust settlement of this most vital international question.

"We regret to say that neither the Adriatic, nor the Balkan question were settled as they ought to be and in accordance with your ideals for justice and that a new cause has been created for quarrels and disputes, leading to new wars and endangering the world peace."

"The Americans of Croat and Slovene origin, most avowably loyal to their adopted Country, yet loving the soil of their birth, desire to thank you, honored Sir, most gratefully for your stand taken in this controversy and hope that America shall never consciously approve of this unjust settlement to the detriment of a small, but highly cultured nation, now threatened with extinction.

"With the assurance of our gratitude and confidence we combine our sincere desire for your complete and speedy recovery.

"Yours with highest respect.
The Yugoslav Republican Alliance. Frank S. Taucher, Secretary."

DOPISI.

Cleveland, O. — Po sedemletnem bivanju na farmi v državi Wisconsin sem konečno sklenil da prodam svojo farmo in da se preselim v gorkejši kraje. Kajti tukaj se mi je zdel zima vsako leto daljša in mrzljša.

Pred sedmimi leti sem kupil 40 akrov sveta, ki je bil večino mesta zaražen z nizkim drevejem. Pričel sem svet čistiti in po trudopolnem delu sem imel lepo vrejeno farmo. Vse drugo se mi je dopadlo, edino z zimo nisva bila nič kaj prijetelja. Raditev sem sklenil, da prodam vse skupaj in da se preselim v gorkejši kraje in da se preselim v gorkejši kraje in kupim farmo.

Prodal sem in kot star klevenčan sem se preselil v moje prvo bivališče Cleveland v sklepni, da kje tam v bližini kupim primeren kos zemlje. Ko sem se poslavljal iz Wisconsina so kmetje pospravili že vse svoje pridelke. Med potjo sem se ustreljal v Milwaukee in obiskal tamošnje rojake in prijatelje, kjer sem bil vseporosod gostoljubno posrežen.

Ko sem dospel v Cleveland in čutel vseporosod samo slovensko govorico sem mislil, da sem prišel v svojo rojstno vas. Vse drugo mi je ugajalo, edino vedne muropotanju vozov električne poulične železnice, avtomobilov, osebnih in tovornih, se pa nikdar nisem mogel privaditi.

Valedi tega sem sklenil, da se napotim v bližnjo okolico pogledat, ako bi mogel kupiti primereno farmo. V bližini Clevelandova je naseljenih na farmah precejšnje številno Slovencev, ki so vsi zadovoljni. Ugodna prilika se mi je ponudila med Lorainom in Elyrija in kupil sem primereno poselstvo. Tomažna okolica mi je zelo po godu, klima je mila in opazil sem značaj še vse poljske pridelke razen žita. Lep pogled je na dobro negovane sadne vrtove in veje sibiče se lepo rumenih hrnčnik in žahnih jabolk.

Obiskal sem moje znance in prijatelje in skoro v vsaki hiši sem videl list Prosveta, ki je najboljši slovenski časnik v Ameriki. V nekaterih hišah sem opazil tudi list Enakopravnost, ki se mi je na prvi pogled dopadel, o katerem pa ne vem, kakšen je. Ker sem ga še sedaj prvič videl, in prej sem bil vedno naročen le na Prosveto, odkar izhaja kot dnevnik in prej pa na glasilo SNPJ, odkar je Slovenska narodna podpora jednota ustavljena.

To Woodrow Wilson. The President of the United States, The White House, Washington, D. C. *** Mr. President: — In view of the recent unfavorable and unjust settlement of the Adriatic question between the Representatives of the Italian and Serbian Governments at Santa Margherita, Italy, at which Conference the Slovene

Nation, as a nation, had no representation and with which settlement this Branch of the Jugoslav Nation was dealt the mortal blow, the undersigned Jugoslav Republican Alliance, representing the several Fraternal, Political and Cultural Societies of America, whose representatives have assembled in Washington on the 9th day of March, 1920, to express to you jointly their gratitude and confidence in the Memoriam then and there respectfully submitted to you regarding the ultimate settlement of the Adriatic question, begs leave to express its profound regret over the unjust settlement of this most vital international question.

Barberton, O. — Kdor se je udeležil zadnje veselice društva "Triglav" št. 48 SNPJ je laikov spredel, kaj v resnici zmote pravo podporno društvo spadajoče k najmočnejši slovenski podporni organizaciji, k Slovenski narodni podpora jednoti.

Društvo Triglav priredi le redkodaj kako veselico, ampak kadar pa priredi zabavo, je ta zabava tudi zabava v pravem pomenu besede to je, da se pazi na to, da je občinstvo vsestransko zadovoljno. Raditev se ni čuditi, da se potem vsaka zabava konča v splošno zadovoljstvo in v korist društva v vsakem oziru. Toda zadnja zabava, plesna veselica v zvezi z vinski trgovijo, je pa vsekakor nadkritika vse dovedanje, ne toliko v finančnem oziru kot pa z ozirom na zabavo. Še na nobeni veselicni opazil tako veselega razpoloženja in splošno zabavo, kot ravno na tej veselicici. K temu je v prvi vrsti pripomogla v resnici izvršna godba na piha, za kar se mora izreči vse priznanje rojaku A. Reparju, ki tudi pričakuje odliko in skupaj z njim vse priznanje.

"With the assurance of our gratitude and confidence we combine our sincere desire for your complete and speedy recovery.

"Yours with highest respect.
The Yugoslav Republican Alliance. Frank S. Taucher, Secretary."

Cleveland, O. — Po sedemletnem bivanju na farmi v državi Wisconsin sem konečno sklenil da prodam svojo farmo in da se preselim v gorkejši kraje. Kajti tukaj se mi je zdel zima vsako leto daljša in mrzljša.

Pred sedmimi leti sem kupil 40 akrov sveta, ki je bil večino mesta zaražen z nizkim drevejem. Pričel sem svet čistiti in po trudopolnem delu sem imel lepo vrejeno farmo. Vse drugo se mi je dopadlo, edino z zimo nisva bila nič kaj prijetelja. Raditev sem sklenil, da prodam vse skupaj in da se preselim v gorkejši kraje in kupim farmo.

Prodal sem in kot star klevenčan sem se preselil v moje prvo bivališče Cleveland v sklepni, da kje tam v bližini kupim primeren kos zemlje. Ko sem se poslavljal iz Wisconsina so kmetje pospravili že vse svoje pridelke. Med potjo sem se ustreljal v Milwaukee in obiskal tamošnje rojake in prijatelje, kjer sem bil vseporosod gostoljubno posrežen.

Radi tega se pa ni treba znati nad društvo "Triglav", ker slednje ni prav nič krije, temveč je krijeva popolnoma na drugi strani. Ima tega hincave za enkrat zamolčim, svetujem mu pa, da naj nikar ne buta s svojo z jesirom namazano glavo ob zid društva "Triglav". Vedi, da društvo "Triglav" je in bode ostalo najmočnejše društvo v tukajnji naseljini. To društvo pripada k organizaciji, katera temelji na zdravi in trdnih podlagi. In to vse dobro veste, ki se zaletavate v to društvo. Valedi tega vam vsem priporočam, da je že skrajni čas, da slečete plasti hincavščino in pripoznate resnico, katera je očividna. Dobro veste, da je "Slovenska narodna podpora jednota" danes drevo, katerega ne podere vsak vihar, drevo, ki razprostira svoje veje širom Združenih držav in ki ima usajene svoje mladike skoraj v vsaki slovenski naseljini v Združenih državah. — Martin Želenski.

Ako je pa bila katera oseba oziroma sorodnik odrivna od začetka pokojnega rojaka Blaž Ceferina in ako je pokojnik imel kaj sorodnikov, za katere je skrbel, lahko ta oseba — ako ima dokaze — vpraša za odškodnino, katero izplača vlada Združenih držav v takih slučajih. Sicer ne vem način, koliko bi v tem sluč

Ameriške vesti.

ROOT IMA V NAČRTU NOVA MIROVNA POGAJANJA.

Z njimi upa rešiti kapitalizem.

Washington, D. C. — Elihu Root ne more postati državni tajnik v Hardingovem kabinetu. V mislih ima za sebe veliko večjo ulogo, kot je pa mesto državnega tajnika.

Liga narodov dokazuje s svojim zborovanjem v Zvezni, da je nezmožna izvesti rekonstrukcijo, med tem pa republikanski stratešarji izdelujejo skrbno načrt za nova mirovna pogajanja, ki naj mobilizirajo ugrožani sedanji družbeni red za zadnji odpor proti svojemu zgodovinskemu nadšinku.

Root stremi za tem, da postane predsednik ameriške delegacije na drugi mirovni konferenci. Ce zavzame to mesto, tedaj mu bo mogoče razviti vse njegovo ženljivost, da ohrani ostanke kapičističnega družavnega reda.

Root dela na svojem načrtu že trideset mesecov in prihaja do zaključka, da mu bo mogoče izvesti to nalogo.

In kaj je služba državnega tajnika v primeri s ciljem, ki si ga je postavil Root, ako ta cilj doseže?

Rootovo mnenje je, da se k drugi mirovni konferenci povabijo vse priznane vlade. In ker je sovjetska Rusija pridobila na učinku s svojimi zmagami, se zdi, da bo do časa, ko izide poziv za drugo mirovno konferenco, priznana tudi sovjetska Rusija.

Kakšno stališče zavzame sovjetska Rusija napram temu konfisku, je nemogoče povedati, da si, da sovjetska Rusija sprejme povabilo k drugi mirovni konferenci, če bo njen program zelo obširen in napreden.

Root pravi, da mora biti prej prisnana evropska "gospodarska enota," da ostane ohranjeno to, kar on imenuje "civilizacijo." Sodi se, da moderna Rusija splošnemu principu pritrdi. Toda skeptiki pravijo, da kadar Root pride z detailji na dan, postane za Ruso nesprejemljiv, kakor je bil, ko je kot član misije obiskal Rusijo v letu 1917.

DVA MRTVA, EDEN TEŽKO RANJEN.

Tako je v dobi prohibicije, v napovedanem mileniju, ko je zli duh izgubil oblast nad ljudmi.

Chicago, Ill. — Dva sta mrtva, eden pa težko ranjen, da umira. To se je zgodilo v dobi prohibicije, v kateri je prepovedano žganje.

Karl Smith je bil ustreljen v nekem salunu, ker so se sprili zaradi neke ženske.

33-letni A. B. Hegag je bil ustreljen v salunu v Burnhamu, Ill.

Walter Meyer je bil obstreljen in smrtno ranjen zopet v nekem drugem salunu. In zakaj? Zjutraj ob pol štirih so bili vsi pijani in spali so se zaradi neke ženske.

Tako se zdaj vrste dogodki, kadar je uvedena prohibicija. Hujščudi ni bilo, ko so odprto točili žganje v salunih.

ŽENE V LEGISLATURAH.

New York, N. Y. — Pri zadnjih volitvah je bilo izvoljenih 21 žensk v postavljajočih zbornicah raznih držav. V Connecticutu je pet žensk v legislaturi, v Kansku so štiri, v Kaliforniji tri in Utahu tri, po dve pa v New Hampshireu, New Jerseyju in Oklahomi.

BLONDINKO ISČEJO.

Philadelphia, Pa. — Henry T. Pierce, bogatega tovarnarja, so našli ubitega v njegovi pisarni. Morilce ga je udaril parket po glavi s težkim strojniškim kijem in odprti je plin, da je bilo do popolno.

Pierce so videli zadnjikrat vstopiti v pisarno v družbi 21-letne blondinke. V pisarni so bile načete steklenice žganja in vina.

NA VOLILNI DAN JE BILO 30 DO 60 ZAMORCEV UBITIH V FLORIDI.

New York, N. Y. — "Narodno društvo za napredek zamorske ljudstva" naznanja, da je bilo na volilni dan v Floridi ubitih trideset do šestdeset zamorcev v raznih nemirih.

Društvo je naslovilo javno pismo na justičnega tajnika Palmerja, v katerem ga opozarja, da uvede preiskavo o volilnih sleparjih, ker je toliko dokazov za volilne sleparje, da je lahko vzročilo vsi glasova v Floridi.

Društvo dalje povedira, da so kukulsklanove in druge take organizacije terorizirale zamore, da se niso udeležili volitev.

NEZGODA NA CESTNOŽELEZNISKEM KRIŽIŠCU.

Rockford, Ill. — Voz učinek železnice je zadel na cestnem križišču avtomobil, ki ga je vodil Ray Frantz iz Belvidera. Dve osebi sta bili ubiti na mestu in pet je bilo ranjenih.

AMERIŠKA NOTA BRITANII V ZADEVI OLJA.

Washington, D. C. — Državni departement je podvzel zopet krok, da dobi pojasnilo, kakšni so mandati in pravice mandatoričnih sil v raznih teritorijih.

Odpolana je bila nota, ki se nanaša na poročila, da sta si Francije in Britanija razdelili oljno polje v Mezopotamiji.

METEOR JE PADEL NA GEST. NO ULICO.

Morgantown, W. Va. — Med prebivalci okraja Preston je zavladala velika panika, ko je padel na ulico Homesville velik meteor.

Meteor je padel blizu železniške postaje in je eksplodiral z veliko silo, ko se je zarił v zemljo.

Homesville nima telefona in izostali so detailji o dogodku.

SOCIALISTI V MESTNEM SVE TU ZAVRGLI NEMŠKI TOP.

Sheboygan, Wis. — Devet socialističnih svetovalcev v tukajnjem mestnem svetu je sklenilo, da se nemški top, ki so ga Američani vplenili v Franciji in ki je bil posredovan mestu z namenom, da se postavi v javni park, postavi v muzej ali pa na smetišče, ako ne bo ranj prostora v muzeju.

Podružnica Ameriške legije je protestirala proti temu sklepu in zahtevala, da se top vrne in podarju drugemu mestu, katero nima socialistov v svoji lokalni zbornici.

26 POLITIČNIH JETNIKOV OSVOBOĐENIH.

Washington, D. C. — Justični departement naznana, da je bilo v zadnjih treh mesecih 26 političnih jetnikov izpuščenih iz zaporniških celic.

Jetniki so večinoma žrtve vojne manjše. Hulett M. Wells, višji predsednik delavskega sveta v Seattlu, Wash., je bil zadnji izpuščen. Mnogim političnim jetnikom je bilo v tem času znižana kazena.

Delavski voditelji na Irskem zaprti.

Dublin, 25. nov. — Vojaški policisti so arretirali Thosona Johnsona, tajnika delavske stranke na Irskem, in Thomasa Farrena, predsednika Kongresa strokovnih unij. Preiskana je bila tudi Liberty Hall, kjer je glavni stan unije transportnih delavcev in hajo se našli veliko zaloge oružja in bomb.

London, 25. nov. — Greenwood, minister za Irsko, je včeraj izjavil v zbornici, da so bili v Dublinu zaplenjeni listine, ki vsebujejo načrte za razstreljenje pomočnikov v Liverpoolu in Manchesterju na Angleškem.

Edo je izvoljen na Kubi?

Washington, D. C. — Državni departement je bil zadnje dni obveščen, da je po uradnem stetju glasov, oddanih pri predsedniških volitvah dne 1. novembra, izvoljen Jose Miguel Gomez predsednik Kube. Gomez je vodja liberalne stranke, ki vodi boj proti sladkorinem trutu. Več kot dva tedna po volitvah so prihajale ve-

sti s Kube, da je zmagal dr. Zayas, kandidat konservativne stranke. Državni tajnik molči o najnovojšem poročilu, kajti zmagal Gomez pomeni velik udarec za ameriške sladkorne interese, ki so potresli miljone dolgarjev za poraz liberalcev na Kubi.

Kanadski rudarji groze z novo stavko.

Sydney, Nova Škotija, Kanada, 26. nov. — Rudarji v tukajnjem distriktu št. 26 United Mine Workers of America so zavrgli pogodbo z operatorji, kateri je odobril John P. White, predsednik premogarske organizacije. Rudarji niso zadovoljni s pogodbo, ker jim daje premalo povisanja mezde in so zagrozili s ponovno stavko, če se pakt takoj ne revira.

Bomba v nadškofovi palaci na Španskem.

Saragoša, Španija, 26. nov. — Močna bomba je danes eksplodirala na pragu tukajnjega nadškofovega palače. Skoda je velika, toda ubit ni bil nikoli. Druga bomba se je razpolila na mostu v tem mestu, ki je bil porušen.

Carigrad in postane voditelj nove Turčije proti gotovim koncesijam, ki jih mora dati zaveznikom v Mali Aziji in pod pogojem, da pretrga stike s sovjetsko Rusijo ter pripozna neodvisnost Armenije pod protektoratom entente. Na drugi strani bo Francija dovolila, da Kemal reokupira Smirno in Tracijo na račun Grckov. Ne ve se še, da li bo Anglija podpirala to politiko.

Revolta grških čet.

London, 25. nov. — "Exchange Telegraph" je prejel brzojavko iz Smirne, ki sporoča, da se grške čete v Mali Aziji puntajo. Uporni vojaki so hoteli ujeti poveljnika 3. grškega polka, ki se pa je skril pod premogom na lokomotivi in ušel.

Konstantin je zdaj prijatelj entente.

Lucerne, Švica, 26. nov. — Bivši grški kralj Konstantin je uradno informiral Anglico, Francijo in Italijo, da bo on nadaljeval Venizelosovo zunajno politiko in Grška ostane v prijateljstvu z entento.

London, 26. nov. — Uradno se poroča, da so vojaški policisti v Dubljinu arretirali Arthurja Griffitha, nadomestnega predsednika irske republike in ustanovitelja vojne organizacije Sinn Fein. Istočasno je bil vržen v zaporednik profesor McNeill, drugi sinfinovski voditelj.

Nova francoska politika napram Turčiji.

Pariz, 26. nov. — Francoski ministri predsednik Leygues je danes posetil London, kjer bo konferiral z Lloydom Georgeom o položaju na Grškem in v Mali Aziji. Italijanski ministri predsednik Giohitti pride v London v nedeljo. Kakor kažejo mnoga znamenja, je Francija spremenila svojo politiko napram turškemu prvičjanju in je zdaj pripravljena pogajati se s Kemalom voditeljem turških revolucionarjev v Anatoliji. Kot se poroča, je Francija pri volji, da Kemal okupira

Irska tragedija.

Cork, Irska, 26. nov. — Vojaški policisti so tukaj požgali veliko število hiš. Dali so stanovanjem eno minute časa, da so zapustili hiše predno so jih začigali.

London, 26. nov. — Na konferenci ministriških predsednikov Anglico, Francije in Italije, ki se vrati v Londonu, bo morda navzoč tudi predstoji grški ministri predsednik Venizelos. Iz Rima javljajo, da Italija ne bo intervensirala, ako Grki vzamejo nazaj bivšega kralja Konstantina, kajti to je notranja zadeva Grške in princip samoodločevanja.

Severov Balzam Proti Kašlju

(preje Severov balzam za pljuča)

VZNEMIRJAJOČI KAŠELJ

Hripost, segašenje v grlu in mnogo in različnih bolesti vodilo prehlađa in vnetja bronchiahalnih cevi, je treba takoj zaustaviti, da se izogne resnim sitnostim in komplikacijam.

Severov Balzam Proti Kašlju

(preje Severov balzam za pljuča)

bo, če ga takoj vzamete, preprečil slabe posledice prehlađa, pomagal kašilju, ublažil vnetje in odvrnil mnogo trpljenja. Prijeten za zavžitek bodisi za otroke ali odrastke. Imejte ga pri roki v vaši omari za zdravila, pripravljenega za prihajajoče zimski meseci. Po vseh lekarjih.

V dvojnih merah: 25c in 50c.

Severov novi slovenski Almanah za 1922 je izšel.

Dobite istis našega novega Almanaha od svojega lekarja. Zastonji, samo vprašajte zanj. Ce ga ne dobite v vašem okraju, pišite na nas direktno in priložite za 2c poštno znamko.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS IOWA

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila
1904.

GLAVNI STAN: 2657-89 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik Vincent Cinkler, podpredsednik Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa., gl. tajnik Math. Turc, tajnik bolničnega oddelka Paul Berger, zasedni gl. blagajnik Frank S. Tavel, upravni gesnik Filip Godina.

POROTNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 408 May St., Springfield, Ill., Martin Željnikar, Box 278, Barberston, Ohio, Jas. Radlak, Box 432, Smithton, Pa., Frank Smerek, 2200 Forest Ave., Cleveland, Ohio, John Kruse, 1046 First St., La Salle, Ill.

HOLINSKI ODSEK.

John Triti, Box 191, Lawrence, Pa., John Ovay, 242 Englewood, Detroit, Mich., Joe Skub, 1201 E. 62 St., Cleveland, Ohio, Mary Udovit, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Koru, 6202 So. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNÍ UREDNIK "PROSVETE": Josip Zaveršnik.

POZORI: — Korrespondenca in gl. odbor, ki dolazi v glavnem uradu, se vrati takoj vredna firma, ki na njej je zapisana.

VSA FIRMA: ki na njej je zapisana, se vrati vredna firma, ki na njej je zapisana.

S. N. P. J. 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIČNE PODPORE SE NASLOVE: Bolnični tajnik S. N. P. J. 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DEBARNE POŠILJAVLJATVE IN STVARI: ki so tukaj vredna, se vrati takoj vredni odbor, ki je zapisan.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNICKIMI POSLI: se pošiljajo na naslov: Blagajnik S. N. P. J. 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo na naslov: Predsednik S. N. P. J. 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi pritožbi proti uradništvu gospodarstva se naj pošiljajo na naslov: Predsednik S. N. P. J. 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi pritožbi proti uradništvu gospodarstva se naj pošiljajo na naslov: Predsednik S. N. P. J. 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi pritožbi proti uradništvu gospodarstva se naj

Josip Kostanjevec:

NA SOLNČNIH TLEH.

POVEST.

(Nadaljevanje).

Potem dobite iz njih srede voditelje, ki jim boste brez skriti izročali v oskrbo narodne svetinje. A v to je treba šol in šol in šol. In teh vam ne dajo in vam jih ne bodo dali tako hitro. Kaj torej storiti? Kje je rešitev? Ustanavljajte čitalnice, izobraževalna društva, privatne šole, večerne in nedeljske, predavanja. Hoddite med ljudstvo od kraja do kraja in učite jih spoznavati resnico, kakor je hodil Kristus od kraja do kraja, od hiše do hiše in je blagoslavil in ozdravil. Vaš čas je prišel, delajte in čujte in ne obupajte! Predvsem pa storite svoj narod gospodarsko neodvisen. Ustanavljajte lastne dežurne zavode, zlasti na mehjah in podpirajte najbolj tam, kjer preži tujec po vaših posestvih. Pustite samo stokanje in javkanje, pustite ob strani vsako sentimentalnost, zanšajte se samo na svoje krepke roke, na svojo prirojeno pridnost, na intelligentnost in delajte! V delu je spas. Lepa je vaša domovina, prijatelj, in vredna, da jo branite do zadnje srage krvi. In v tej obrambi in v tem boju bodite edini!" —

Po dvoranji in po stranskih prostorih je že vedno pluto življenje, nihče še ni mislil na odhod. Etiketa se je nekoliko zrahljala in pomešala so se razni sloji med seboj. Podlipnik in Demirose sta še dolgo sedela za palmami, nihče se ni zmenil za njiju, nihče se ni približal, kakor bi ne vedel nobeden za ta kotiček. In prav jima je bilo. Vse, kar je šel nocej Podlipnik iz ust svojega tovariša, mu je tako ugajalo, da ga je začel visoko čisliti. Tako mlad še, pa že popoln in resen mož visokih misli in sreca na pravem mestu. Želet je skleniti z njim prijateljstvo, zato ni še hotel prekiniti nocejnega razgovora in napeljaj je razgovor na Demirosejeve družinske razmere. Demirose se je nasmehnil in dejal brez ovinkov:

"Vem, gospod Podlipnik, čemu vprašuješ po tem. Svojih misli še ne znate skrivati. Gotovo ste še malo izkusili in ne veste, koliko bridnosti lahko prinese človeku odkritoščnost. In vendar je to najlepša in najredkejša čednost. Oprostite, ali potrebno je vseeno dostikrat, da se človek naredi neumnega in se zakrnce, ker ljudje tako zahtevajo. Vam se namreč čudno zdi, da pojavjam še tukaj po Trstu, navidezno brezkrben in lahkega sreca, medtem ko sovražnik oblega Pariz, rojstno moje mesto, in ko se tamkaj bojuje vsi moji bratje po krvi od dvajsetega do petintridesetega leta. Verujte mi, da mi krvavi sreči in da ga ni trenotka, ko bi ne poželel hiteti tja in prelieti kri za domovino, ako bi le mogel. Moja rodbina se je preselila takoj po mojem rojstvu na Dunaj, in oče si je pridobil tam državljanško in domovinsko pravico. Tako sem postal Avstrijec in kot tak sem zavezani živeti za svojega novega gospodarja. Poleg tega pa imam skrbeti za svojo mater, ki nima nobenega drugega na svetu razen mene. In moja mati, prijatelj, je pred nekaj leti — popolnoma oslepele."

Demirose je umolknal in se zagledal v tla. Podlipnik pa se je dvignil in stopil k njemu ter mu moloč podal desnico.

"Pojdina še nekoliko naokoli", je pristavil, ko je videl, kako se je zazrealila težka skrb na obrazu tovarishevem. Slutil je, kaj se mora sedaj go diti v njegovi duši.

Demirose je potegnil z desnico preko čela in stresel glavo, kakor da bi hotel otresti skrb in žalost. Potem je vstal in dejal z drznim smehljajem:

"Je že minilo, pojdina!"

V malem salonu je sedela rodbina Fabrova med intimnejšimi znanci in prijatelji. Tam so bili med drugimi tudi Burlattijevi in nekaj včasnih dobrojstvenikov. Na Elzini strani je sedel mladi Fabro. Skušal je Elzo kratkočasiti; pripovedoval ji je v šaljivem tonu razne mstne novice, toda ona je bila rastresena in ga ni slišala. Mati jo je večkrat pogledala s skrbjo v očeh. Elza je razumela te poglede, toda pomagati si ni mogla. Fabro se je začel prisiljeno smejati, da bi obrnil pozornost navzočih drugam, je povedal nekoliko najnovnejših dovtipov na rovaš okoliških Slovencev. Med občnim smehom je nato izginil iz družbe in si je poiskal družico, s katero sta ga videla prihajati v dvorano Demirose in Podlipnik. Burlatti je bil vsled tega slabe volje in le prisiljeno je zabaval gospoda Fabrovo, dasi je sicer navadno umel prav dobro skrivati svojo notranjščino. Sčasoma je ta prisiljenost oklenila vso zabavo, da je postal skoro neprijetno. Ta in oni je izginil neopaten drugam, aka je le mogel.

Ko sta dospela Demirose in Podlipnik do te sobe, sta videla, kako je stopil iz nje Burlatti. Teman oblak je ležal na njegovem čelu. Kakor bi bil zrastel iz tal, je hipoma stal pri njem magistratni svetnik Rossi. Njegovo neznanstvo telo se je krivilo in njegova drobna očesca so izstopila, da je bil podoben preoblečenemu rjavemu hrošču.

"Ali ste videli kaj moja soprog, gospod Burlatti?" je vprašal s suhim, ostrom glasom.

"Kaj mi mari vaša soprog, gospod svetnik?" je odgovoril hriпavo Burlatti.

Rossi je prestopil, kakor bi ga bilo spekle pod podplati in njegov vrat se je iztegnil.

"Kaj vam mar, kaj vam mar?... Odškodaj ste tako sunovi, gospod Burlatti! Ali vas nisem vprašal lepo?"

Burlatti se je ozrl, aka kdo ne sliši. Spoznal je, da se je prenagliil. Podlipnika in njegovega tovariša ni opazil; stisnila sta se bila v kot še pravčasto, in tako sta slišala vse.

"Brkone pleže kje v dvorani," je dejal na to prijazne. Poglejte na njo, gotovo bo tam."

"Torej povisanja plač zahtevajo, kakor razumem," ga je priklinil Burlattini.

"Bila je in ni je več," je rekel suho Rossi. "Ali mi morda veste povedati, kje je mladi Fabro?"

Burlatti je skozmignil z ramo in molčal. Hotel je mimo Rossija, toda ta mu je zastavil pot.

"Štvar se tiče tudi vas in vaše časti," je rekel in mu trdo zrl v oči. "In ker ste v tej hiši bolj znani kot jaz, mi boste pomagali, da ju najdeva."

Burlatti je osupnil, toda le za trenotek. Ta kaj se je zopet premagal in dejal nekoliko tiše:

"Pomislite, da se smešite s takšnimi nastopi. Čemu javno blamariti gospod Rossi? Domu med štirimi stenami obračunate, aka mislite, da je obračun potreben. Moj Bog, takšne malenkosti! In naposled, ako ste ljubosumni, gospod Rossi, ne sprejemajte v prihodnje takšnih povabil."

Rossi je zlezel skupaj in strmel predse z odprtimi ustmi. Nekaj ni mogel pojmeti. Nagnil je glavo na desno ramo in odšel v nasprotno stran.

Burlatti je se zrl za njim, ko je zagledal na stopnicah iz drugega nadstropja prihajajočo gospo Rossi. Mirno in ponosno je stopala navzdol in izginila v buffetu. Nekoliko časa potem je prišel po tistih stopnicah Gvidon Fabro. Ko je zagledal oddaleč blizu vrat stojecega Burlattija, se je umagnil v plesno dvorano. Burlatti je vidno prebedel in stisnil zobe, da so zaškrtili. Nato se je obrnil ter stopil zopet v sobo.

"Ako hočete, pojdiva odtod, zdi se mi, da sva tukaj popolnoma nepotrebita," je dejal Demirose Podlipniku.

In odšla sta na ulico.

Točno ob dveh popolnoči je prenehalo praznovanje pri Fabrovih. Izpred hiše je zopet rotal voz za vozom, praznile so se sobe. Zadnji so se poslavljali Burlattijevi. Toda vstopili niso v voz vsi. Odpeljali sta se samo mati in hči. Burlatti je ostal v hiši in krenil v igralno sobo.

Ostra sapa je brila po ulicah in vzdigovala prah prav do motno brlečih plinovih svetilk. Zapiralne so se zadnje kavarne, nerazločne temne postave so se zibale ob hišah proti domu.

Elza se je stisnila v vozu v kot in se tesneje zavila, zeblo jo je. Mati je slonila na nasprotni strani; njeni oko je bilo uprto v hčer: skušalo je prodrijeti temo in čitati z obraza hčerinega, kakšne so njene misli. Izpregorovila pa ni besedice vso pot do doma; a govoril je molk več, kakor bi bile povедale besede. Tudi ko sta dospeli domov in se razšli vsaka v svojo sobo, sta si samo polglasno vočili lahko noč.

Elza ni mogla zaspati. Razbeljeni so bili njeni možgani, kakor žareče železo ne misli. Težke trepalnice se niso hotele zatisniti, komaj so se za hipec zaprie, že so se zopet sunkoma odprle in zasklele. Toda se se narahlo odprla vrata njene sobe. Po prstih in s vseč v roki se je bližala mati. Stopila je k postelji in hotela popraviti odelo, ki je bila do polovice zdrknila na tla. A ko, se je pripognila, je ugledala široko odprte oči hčerine. In še preden se je zavedla, so se Elzini lakti ovile njenega tilnika in potegnile njen glavo k sebi. Krčevit sunek je pretresel Elzino telo, nenehala se je njeni notranjščini, in kakor rahel topel dež so močile solze bledo materino lico...

Drugačna dan je prišel gospod Burlatti še okoli desete ure v prodajalno in kontor. Zgodilo se je to prvič, kar so pomili uslužbenici v prodajalni in kontorju, seveda razen onih dni, ko je bil zaposlen na potovanju. Zato so se danes vsi čudili in spogledovali, kaj neki to pomeni. Ko je stopil mednje, so vsi takoj opazili, da ne izgleda tako dobro kakor po navadi. Na zabuhlem obrazu so se mu pojavile neke višnjekaste pege in pod očmi so se bili povčeli temni kolobarji, da so bile videti otekli. Pobledele ustnice so nervozno podrhrtevale in že nekoliko sivkasti lasje so bili ob senehnamu namereni. Na prvi hip je bilo uganiti, da je prečul vso noč, da se niso zatisnile njegove trepalnice niti za trenotek. Na pozdrave uslužbenec je odzdravil čemerno in kratek. Ko je slišal poročila poslovodij, je odšel v kontor, kjer je začel odpirati došlo pošto. Pisma je polgal na več kupov, napravil na to ali ono zaznamek s svinčnikom in potem te kupuje porazdelil med kontoriste. Nekaj jih je pa spravil v lasten poseben predel, potem ko jih je pazljivo predtal. Predno je še ta predel zaklenil, je vstopil in suh čovelj skiljastih oči, oblečen v dolgo ponošeno in preobilno suknjo nerazločne harve. Na velikih lopatastih čevljih so bile pete na zunaj poščljene in spredaj usnje razpokano. Skriviljenega hrbita in potuhnjeno kakor maček se je plazil ta čudni obiskovalec proti stolu gospoda Burlattija.

"Kaj hočete, Perko?" je vprašal Burlatti nepriznano. "Časa nimam, povejte nakratko!"

Perko se je še bolj stisnil, da so visele njegove dolge roke čez koleno in je izgledal prav po opieku.

"Prosim ponižno, gospod principal. Prišel sem se ponižno pritožiti, da so se nekateri delavev v skladničkih pobuni. Prosim ponižno, najhajti med njimi je tisti, kakor vedno, saj veste ponižno, oni znani Matija Štrk, ki ste mu moral že taklikrat pritrgrati plačilo za enake prestopke. Prosim ponižno..."

Burlatti je vstal in nestrpnost se mu je čitala na obrazu.

"Kaj hočejo?" je vprašal rezko. Perko se je začel zvijati.

"Kaj naj hočejo, gospod principal? Saj sami veste, nezadovoljne so, vsega imajo preveč. Zastonj bi radi žrli in denarja bi radi imeli, lahko zasluženega, da bi potem hodili po tistih svojih shodi popivat in zabavljati čez nas poštene Italijane, prosim ponižno, gospod principal. Samo tam jih šuntajo, verujte mi, samo tam se nauči takšnih redi, od svojih voditeljev, gospod principal. Prosim ponižno, da teh privandrnih Kranjevc in Čekev..."

Burlatti je ozrl, aka kdo ne sliši. Spoznal je, da se je prenagliil. Podlipnika in njegovega tovariša ni opazil; stisnila sta se bila v kot še pravčasto, in tako sta slišala vse.

"Brkone pleže kje v dvorani," je dejal na to prijazne. Poglejte na njo, gotovo bo tam."

"Torej povisanja plač zahtevajo, kakor razumem," ga je priklinil Burlattini.

Iz sovjetske Rusije.

Delo propagandnega vlaka "Rdeči kozak". "Izvestja" pišejo: Pred nekaj dnevi se je vrnil v Moskvo propagandni vlastnik "Rdeči Kozak", ki je na prošnjo kozakov razvijal nad dva meseca svoje propagandno delovanje po južni Rusiji, v prvi vrsti pa v kubanski pokrajini. V tem kratkem času je priredil 170 zborovanj, katerih se je udeležilo nad 245.000 ljudi. 20.000 otrok, je prisostvovalo 21 otroškim predavanjem. Vse to ogromno delo je opravljalo le 5 agitatorjev. Raznatom neumorno je deloval kinematograf: uprizoril je 248 predstav, istočasno je razdelil več kot 400.000 propagandnih letakov; izdal je za 1.200.000 rublje podučenih in leposlovnih spisov. Zanimivo je bilo zadržanje prebijalev napram propagandnemu vlastniku: Na prvih zborovanjih je bilo le 3–400 ljudi prisotnih starih in bilo sploh videti. Z vsakim dnevom je naravnalo število poslušalcev, tako da je proti kraju sezone prisostvovalo zborovanjem v malo vasici Blagoveščenskaju nad 12.000 mož in žen. Na nekaterih postajah so se zbrali kozaki s kruhom in soljo, da pozdravijo propagandni vlastnik. S solzami v očeh so se zavrali za vodilno vrednočno delavcev.

Kako so glasovali v Avstriji. Za krščanske socijalce je glasovalo 1.191.425 volilcev in volilk, za socijalne demokrate 1.037.638, za nemške nacionale 332.613, za komuniste 25.840, za narodne socijalce 23.997, za kmetiško-stranko 72.388, za meščansko-dejavsko stranko (Czernin) 32.508, za židovske nacionale 19.739, za stranko "Orel" 9.135, za češko stranko pa 38.938 volilcev in volilk. Število meščanskih strank se je od 1. 1919 sem zmanjšalo.

Papir iz trave. V nemčiji je bil pred nekaj meseci iznajden proces proizvajanja papirja iz trave, ki raste v močvirjih. Poskušanje je izvrstno obnesla in iznajdljiva je že patentirana v mnogih inozemskih državah. Ker je danes veliko pomanjkanje tiskovnega papirja po vsem svetu, je ta iznajdba zelo velikega pomena.

101.458 podgan ubili v Parizu. Pariške oblasti, ki so 12. septembra pritele vojno proti podganom, katere so poplavile Pariz z bližnje bivše fronte, so že izplačale nagrado za 101.458 ubitih podgan. Nihče pa ne ve, koliko podgan se je v tem času izzelo.

Delavska in kmetiška univerza "Zinojev". Naloga te univerze je, da vzgoji naraščajoč razrednozavrnih delavev sovjetskega režima. S prehodom državne oblasti v roke proletarijata nastala je potreba ustavov, kjer se pridobi potrebitno znanje za revolucionarno delo. Na delavski in kmečki univerzi se je upeljalo težaje, v katerih se izobrazujejo stotine delavev, ki vodijo po dovršenem tečaju delo prosvete in z revolucioniranjem mas. Izobraževalna doba na teh tečajih je trajala začetkom 3 do 4 meseca, a sedaj se predava 6 mesecov. Tečaji niso več splošni, ampak se specijalizirajo, imamo oddelke za delo na deželi, za delo v stranki, v vojaški in državni upravi.

Predaja posestev delavcem. Oddaja prejšnjih kronskega vlastnega in privatnega posestev delavev delavcem Petrogradu je že deloma uresničena.

Sovjetska posestva se ne oddaja posameznim osebam, ki bi mogli izrabljati poljske izdelke za privatne špekulacije, marveč vsem delavcem kakuge industrijskega podjetja. — Od 500 posestev petrogradskega ozemlja se odda 250 tovarniškim delavcem, od katerih že uživajo delave 105. V svrhu obdelovanja teh posestev se potrebuje 1000 kvalificiranih delavev, da popravijo poljedelske stroje. 3000 kmotov je določenih še 4000 delavev, ki deluje ta posestva; razuntega opravljajo poljedelska dela poletu v skupinah 2–3 tedne. S tem je doseženo dvoje: Delo v tovarnah se nadaljuje nemoteno in delave dobijo priliko, da uživajo nekaj tednov svež zrak na prostem in krepijo svoje telesne moči pri poljskih delih.

Dajejo se brezplačna navodila in navesti za vse karkoli potrebuje; samo pišite in uprašajte valjeva hrvatskega od oblaščenega bankirja

HITITE Z DOBIVANJEM SVOJIH SORODNIKOV V ZDRAVE.

Vsi, ki želite dobiti svojce v Ameriko, je skrajni čas, da hitite z tem, ker pred parlamentom je zakon, ki ima namen zavrniti izdajanje dovoljenja za dohod v Ameriko in za vsako naseljevanje sploh. Ta zakon bo nedvomno kmalu sprejet in stopi takoj v veljavno. Rav